

Ulkoasiainvaliokunta

Kehityspolitiikan ylivaalikautinen selonteko

JOHDANTO

Vireilletulo

Kehityspolitiikan ylivaalikautinen selonteko (VNS 5/2021 vp): Asia on saapunut ulkoasiainvaliokuntaan mietinnön antamista varten. Asia on lisäksi lähetetty hallintovaliokuntaan, sivistysvaliokuntaan, työelämä- ja tasa-arvovaliokuntaan ja ympäristövaliokuntaan lausunnon antamista varten.

Lausunnot

Asiasta on annettu seuraavat lausunnot:

- ympäristövaliokunta YmVL 19/2021 vp
- työelämä- ja tasa-arvovaliokunta TyVL 13/2021 vp
- sivistysvaliokunta SiVL 25/2021 vp
- hallintovaliokunta HaVL 1/2022 vp

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- kehitysyhteistyö- ja ulkomaankauppaministeri Ville Skinnari, ulkoministeriö
- alivaltiosihteeri Elina Kalkku, ulkoministeriö
- apulaisosastopäällikkö Helena Airaksinen, ulkoministeriö
- apulaisosastopäällikkö Leena Gardemeister, ulkoministeriö
- apulaisosastopäällikkö Titta Maja, ulkoministeriö
- yksikönpäällikkö Veikko Kiljunen, ulkoministeriö
- yksikönpäällikkö Ramses Malaty, ulkoministeriö
- kehityspolitiikan neuvonantaja Annamari Tornikoski, ulkoministeriö
- kehityspolitiikan neuvonantaja Suvi Virkkunen, ulkoministeriö
- budjettineuvos Johanna von Knorring-Rosenlew, valtiovarainministeriö
- erityisasiantuntija Riikka Astala, työ- ja elinkeinoministeriö
- kansainvälisten asioiden neuvos Annika Lindblom, ympäristöministeriö
- kansainvälisten asiain johtaja Aulikki Hulmi, maa- ja metsätalousministeriö
- opetusneuvos Maija Airas, Opetushallitus
- toimitusjohtaja Jaakko Kangasniemi, Teollisen yhteistyön rahasto Oy (FINNFUND)
- yliopistonlehtori, globaali kehitystutkimus Marjaana Jauhola, Helsingin yliopisto
- yliopistotutkija Anitta Kynsilehto, Tampereen Rauhan- ja konfliktintutkimuskeskus

Valiokunnan mietintö UaVM 1/2022 vp

- pääsihteeri Ossi Heinänen, Plan International Suomi
- taloudellisten ja sosiaalisten oikeuksien asiantuntija Mariko Sato, Amnesty International, Suomen osasto ry
- toimitusjohtaja Janne Taalas, Crisis Management Initiative
- johtaja Petri Vuorio, Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
- vaikuttamistyön päällikkö Tapio Laakso, Kirkon Ulkomaanapu
- vt. toiminnanjohtaja Gary Klaukka, Puolueiden kansainvälinen demokratiayhteistyö Demo ry
- asiantuntija, kehityspolitiikka Silla Ristimäki, Suomalaiset kehitysjärjestöt - Finnish Development NGOs Fingo ry
- johtava vaikuttamistyön asiantuntija, dosentti Niko Humalisto, Suomen Lähetysseura
- kansainvälisten ohjelmien vt. päällikkö Toni Jokinen, Suomen Punainen Risti
- hallituksen jäsen Kalle Sysikaski, Suomen Rauhanliitto ry
- pääsihteeri Anna Lahtinen, Suomen Sadankomitea ry
- toiminnanjohtaja Jaana Hirsikangas, Suomen UN Women - Finlands UN Women ry
- vaikuttamistyön vastaava Jenni Kauppila, Suomen YK-liitto
- varapuheenjohtaja Paula Pättikangas, Suomen YK-nuoret
- ohjelmapäällikkö Anne Tarvainen, WWF Suomi

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- Ihmisoikeusliitto
- Laajan turvallisuuden verkosto WISE
- Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Yleisarvio selonteosta ja sen keskeisistä linjauksista

Valtioneuvoston kehityspolitiikan ylivaalikautinen selonteko linjaa Suomen toimintaa ja tavoitteita kehityspolitiikassa ja kehitysyhteistyössä määritellyillä painopistealueilla. Tarkoituksena on selonteon mukaan erityisesti vahvistaa suomalaisen kehityspolitiikan ja -yhteistyön pitkäjänteisyyttä periaatteiden, arvojen ja tavoitteiden näkökulmasta.

Aiempaan tapaan kehityspolitiikka on edelleen sidottu vahvasti YK:n kestävän kehityksen toimintaohjelmaan, Agenda2030:een. Valiokunta korostaa tämän yhteyden tärkeyttä Agenda2030:n edustaessa kokonaisvaltaista ja tavoitteellista kansainvälisen yhteisön ponnistusta ihmiskunnan tulevaisuuden turvaamiseksi ja kestävän kehityksen saavuttamiseksi maailmanlaajuisesti. Samalla on huomioitava, että tavoitevuoteen 2030 on enää kahdeksan vuotta aikaa ja on selvää, että läheskään kaikkia tavoitteita ei tulla määrääikaan mennessä saavuttamaan. On tärkeää suunnata katseet myös vuoden 2030 jälkeiseen aikaan ja analysoida tulevia tarpeita ajoissa kehityshaasteisiin vastaamiseksi.

Valiokunta yhtyy selonteon toteamukseen kehityspolitiikasta erottamattomana osana Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa. Kestävän kehityksen edistäminen ja sääntöpohjaisen monenkeskisen järjestelmän vahvistaminen kehityspolitiikan keinoin ovat tärkeä osa ulkopolitiikkaa ja kansainvälistä yhteistyötä ja vastuunkantoa yhteisistä asioista. Osallistuessaan globaalien ongelmien

Valiokunnan mietintö UaVM 1/2022 vp

ratkaisuun Suomi samalla vahvistaa omaa ulkopoliittista ja taloudellista asemaansa ja kansainvälisiä vaikutusmahdollisuuksiaan.

Valiokunta pitää hyvänä, että selonteossa todetaan Suomen kehityspolitiikan olevan ihmisoikeusperustaista. Ihmisoikeusperustaisuus on myös laajemmin Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan pohjana. Ihmisoikeusperustaisuus edellyttää jatkossa ihmisoikeuksia koskevien tavoitteiden konkretisointia niiden toteutumisen seuraamiseksi sekä ihmisoikeusasiantuntemuksen ja riittävien resurssien varmistamista ihmisoikeustyölle ulkoministeriössä. Valiokunta toteaa Suomen kolmivuotisen jäsenyyden YK:n ihmisoikeusneuvostossa 2022—2024 tarjoavan tärkeän väylän ihmisoikeuksien edistämiseksi Suomen ulkopoliitiikan kaikilla osa-alueilla.

Valiokunta katsoo, että selonteko antaa vahvan pohjan jatkaa Suomen kehitysyhteistyötä ja -politiikkaa, ja pitää hyvänä sen keskeisiä linjauksia, joiden mukaan Suomen kehityspolitiikan lähtökohtana on kehittyvien maiden omistajuus ja tarpeet, ja Suomi keskittyy järjestelmätason muutoksiin, jotka vahvistavat kumppanimaiden mahdollisuuksia vastata itse maan hyvinvoinnista ja toimeentulosta. Suomi panostaa erityisesti sellaisiin vahvuusalueisiin, joissa juuri Suomella on hyvät mahdollisuudet tukea kestävä kehitystä. Linjaamalla Suomen kehityspolitiikkaa ja kehitysyhteistyötä ylivaalikautisesti parannetaan kehityspolitiikan jatkuvuutta ja tuloksellisuutta sekä ehkäistään rajallisten resurssien hajaantumista.

Valiokunta toteaa, että selonteon lähtökohtana on ymmärrettävästi Suomen näkökulma. Selonteko olisi kuitenkin hyötynyt siitä, jos siinä olisi esitetty myös laajempi koko globaalia kehitystä koskeva analyysi, jossa kattavasti olisi käyty läpi muun muassa kehitysrahoitus, investointivirrat, siirtolaisten rahanpalautukset ja muut kokonaiskuvaan vaikuttavat tekijät sekä EU:n ja muiden monenkeskisten järjestöjen toiminta.

Valiokunta painottaa politiikkajohdonmukaisuuden tärkeyttä Suomen kehityspolitiikan vaikuttavuuden maksimoimiseksi. Valtioneuvoston tulee kiinnittää huomiota siihen, että kaikilla politiikkasektoreilla toimitaan kohti samoja päämääriä ja kestävä kehityksen tavoitteita. Selonteossa linjattujen painopisteiden toteutumista tulee seurata myös muiden kuin kehitysyhteistyöllä saavutettujen tulosten kannalta.

Selontekomenettely

Edellinen kehityspoliittinen selonteko annettiin eduskunnalle vuonna 2016. Valiokunta totesi tuolloin pitävänsä tärkeänä, että Suomen kehityspoliittinen ohjelma annetaan selonteon muodossa. Se antaa mahdollisuuden eduskunnalle ja valiokunnille asiantuntijakuulemisineen käsitellä aihetta laaja-alaisesti. Selontekomenettely on hyvä tapa tuoda päivänpolitiikkaa ylemmällä tasolla poliittista ohjausta kehityspolitiikkaan. Seuraava selonteko tarvitaan viimeistään Kestävän kehityksen 2030 tavoitteiden päivittyessä. On kuitenkin tärkeää, että kehitysyhteistyön tuloraporttia ja ajankohtaiskeskustelua käydään eduskunnassa säännöllisesti joka kaudella.

Käsiteltävänä olevan selonteon valmisteluun on ensi kertaa osallistunut kaikkia eduskuntapuolueita edustava parlamentaarinen seurantaryhmä. Selontekoa laadittaessa on myös kuultu Kehityspoliittista toimikuntaa sekä yhteiskunnan eri toimijoiden edustajia, joilla on ollut mahdollisuus kommentoida selontekoa. Valmistelutyön tavoitteena on ollut muodostaa kehityspolitiikasta yh-

Valiokunnan mietintö UaVM 1/2022 vp

teinen kokonaisnäkemys, jota suomalainen yhteiskunta voi laajasti tukea. Ulkoasiainvaliokunnan asiantuntijakuulemisissa kiitettiin laajasti selonteon osallistavaa valmistelutapaa ja otetta ja pidettiin sitä onnistuneena.

Kehitysyhteistyörahoitus

Suomen kehitysyhteistyömäärärahojen osalta selonteossa todetaan Suomen olevan sitoutunut YK:n tavoitteeseen käyttää 0,7 % bruttokansantulosta kehitysyhteistyöhön. Tavoitevuodeksi selonteossa asetetaan vuosi 2030. Tällä hetkellä Suomen kehitysyhteistyömäärärahat asettuvat keskimäärin 0,5 %:n tasolle. Valiokunta toistaa pitkäaikaisen kantansa 0,7 %:n tavoitteen tärkeydestä ja pitää tärkeänä, että rahoitusta lisätään suunnitelmallisesti ja asteittain kohti tätä tavoitetta. Tavoitteen saavuttamiseksi on tärkeää valmistella mahdollisimman pian hallitusohjelman mukainen tiekartta, joka sisältää myös rahoituksen kehittymisen välitavoitteet. Rahoitustiekartta vahvistaisi työn tuloksellisuutta, johdonmukaisuutta sekä kehityspolitiikan roolia osana Suomen kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamista erityisesti globaalin vastuun osalta.

Valiokunta myös korostaa Suomen kansainvälisten suositusten mukaista sitoumusta suunnata kehitysrahoituksesta vähintään 0,2 prosenttia BKT:sta vähiten kehittyneille ja hauraille valtioille (LDC-maat, *Least Developed Countries*). Selonteossa todetaan Suomen pyrkivän saavuttamaan tavoite mahdollisimman pian maksatusten ollessa parhaillaan noin 0,18 %:n tasolla. Valiokunta peräänkuuluttaa valtioneuvostolta selkeää aikataulutettua suunnitelmaa tavoitteen saavuttamiseksi kuluva hallituskauden aikana. Tavoitteen tärkeys on korostunut entisestään covid-19-pandemian pitkäaikaisvaikutusten osuessa vahvimmin köyhimpiin ja heikoimmassa asemassa oleviin maihin. Pandemian vaikutuksesta äärimmäinen köyhyys ja nälkä ovat maailmassa kääntyneet kasvuun ja monien kehitystavoitteiden edistyminen on vaarassa.

Selonteossa on oikein tuotu esiin kehitysyhteistyön rahoituspohjan vahvistaminen edistämällä yksityisten rahoittajien mukaantuloa kestävän kehityksen hankkeiden rahoitukseen. Yhdistämällä julkista ja yksityistä rahoitusta on mahdollista moninkertaistaa kestävän kehityksen kokonaisrahoitusta ja aikaansaada laajempia kehitysvaikutuksia. Valiokunta korostaa erityisesti kansainvälisten kehitysrahoituslaitosten tärkeyttä huomioiden niiden käytettävissä olevan rahoituksen volyymin ja mahdollisuudet sen kasvattamiseen. Tätä taustaa vasten valiokunta toteaa kehitysrahoituslaitoksia käsitellyn selonteossa varsin suppeasti ja painottaa säännöllisen vuorovaikutuksen tärkeyttä järjestöjen ja instituutioiden kanssa sekä niiden päätöksenteko- ja hallintoelimissä vaikuttamisen ja toimimisen keskeisyyttä. Euroopan tasolla tärkeää on aktiivinen osallistuminen pyrkimykseen eurooppalaisen kehitysrahoituksen rakenteen kehittämiseen uudistamalla Euroopan investointipankkia (EIP) ja Euroopan jälleenrakennus- ja kehityspankkia (EBRD). Yksityiset ja institutionaaliset sijoittajat tekevät yhä enenevässä määrin sijoituksia kestävän kehityksen käsitteen alla, ja tähän toimintaan tulee vahvistaa yhtenevät kriteerit ja kehittää seuranta.

Tärkeä osa ulkoministeriön hallinnoimaa virallista kehitysyhteistyörahoitusta on Suomen kansainvälinen ilmastorahoitus. Kyseessä on keskeinen instrumentti ilmasto-oikeudenmukaisuuden toteuttamiseksi käytännössä, ja valiokunta pitää tärkeänä siihen liittyvän tiedonsaannin ja vaikuttavuuden kehittämistä. Myös ympäristövaliokunnan lausunnossa on kiinnitetty huomio ilmastorahoituksen kehittämistarpeisiin. Valiokunta totesi rahoituksen tason vaihdelleen vuosittain merkittävästi: vuosina 2017—2019 se on ollut 46,6—146,8 miljoonaa euroa vuodessa, eli noin 6 —

Valiokunnan mietintö UaVM 1/2022 vp

15 % Suomen koko julkisen kehitysyhteistyön maksatuksista (YmVL 19/2021 vp). On hyvä, että ulkoministeriö on laatimassa pitkäjänteistä suunnitelmaa liittyen ilmastorahoituksen tasoon ja kohdennuksiin. Samalla selvitetään mahdollisuutta avata talousarvioesityksessä kansainvälisen ilmastorahoituksen arvioitua kohdentumista. Laadittavien tavoitteiden tulee ohjata rahoituskanaalien valintaa ja siten vahvistaa rahoituksen tarkoituksenmukaista kohdentumista. Suunnitelman toteutuksesta raportoidaan eduskunnalle vuosittain ilmastovuosikertomuksen yhteydessä. Lisäksi vuonna 2022 annettavaan kehityspolitiikan tulosraporttiin sisällytetään katsaus vaalikauden ilmastorahoituksen määrään, kohdentumiseen ja tuloksiin.

Tarve kasvattaa ilmastorahoitusta on kirjattu YK:n ilmastopuitesopimukseen ja Pariisin ilmastopopimukseen, ja myös Suomen kansallista rahoitusta on nostettava. Nykyiset rahamäärät eivät pysty vastaamaan kansainvälisesti asetettuihin tavoitteisiin. On tärkeää, että rahoitusta kohdennetaan tasapuolisesti sekä ilmastomuutoksen hillintään että sen vaikutuksiin.

Päätavoitealueet

Selonteossa määritellään viisi Suomen kehityspolitiikan päätavoitealuetta: (i) naisten ja tyttöjen oikeudet, (ii) koulutus, (iii) kestävä talous ja ihmisarvoinen työ, (iv) rauhanomaiset, demokraattiset yhteiskunnat sekä (v) ilmastomuutos, luonnon monimuotoisuus sekä luonnonvarojen kestävä hallinta ja käyttö. Valiokunta toteaa näiden edustavan pitkälti jatkuvuutta edellisen selonteon painopisteiden kanssa. Päätavoitealueet ovat muutoin samat kuin viisi vuotta sitten, mutta nyt koulutus on tuotu omaksi tavoitekohdaksi ja ilmastomuutoksen rinnalle luonnon monimuotoisuuden tukeminen on nostettu tasavahvaksi tavoitteeksi. Valiokunta pitää molempia ratkaisuja oikeina ja tärkeinä.

Valiokunta myös korostaa, että selonteon laaja-alaiset ylätasen päätavoitealueet vaativat rinnalleen huomattavaa tavoitteiden ja seurannan konkretisointia sekä kumppanimaiden lähtötilanteiden analysointia, jotta tavoitteiden toteutumista pystytään seuraamaan ja arvioimaan. Yksi tapa konkretisoida tavoitteita on sisällyttää ne johdonmukaisesti maastrategioihin ja maaohjelmiin ja edellyttää seurantaa ja raportointia näiden puitteissa. Tärkeää on tavoitteellinen toiminta myös kansainvälisten kehitysjärjestöjen osalta, joiden voimavarat ja mahdollisuudet kehityspoliittisina toimijoina ovat merkittävät.

Naisten ja tyttöjen oikeudet

Naisten ja tyttöjen aseman parantaminen vahvistaa kokemuksen mukaan koko yhteiskuntaa ja edesauttaa muiden kehitystavoitteiden saavuttamista, joten sen nostaminen Suomen kehityspolitiikan tavoitteiden kärkeen on valiokunnan mielestä perusteltua. Sen lisäksi, että naisten ja tyttöjen oikeudet esitetään selonteossa omana tavoitealueenaan, on tärkeää, että sukupuolten tasa-arvo huomioidaan läpileikkaavasti kaikessa Suomen kehityspolitiikassa niin tavoitteiden asettamisen kuin seurannan osalta.

Osana naisten ja tyttöjen oikeuksien edistämistä Suomi on sitoutunut tavoitteeseen, jonka mukaan 85 %:n kehitysyhteistyömäärärahoista rahoitettavista uusista hankkeista tulisi sisältää sukupuolten tasa-arvoa edistäviä tavoitteita. Valiokunta pitää valitettavana, että Suomi ei yllä tähän ta-

Valiokunnan mietintö UaVM 1/2022 vp

voitteeseen (tason jäädessä 40—50 prosenttiin). Valiokunta edellyttää, että valtioneuvosto ryhtyy konkreettisiin toimenpiteisiin tavoitteen toteutumiseksi mahdollisimman pian.

Osana naisiin ja tyttöihin liittyvää tavoitetta valiokunta nostaa esiin työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan lausunnon seksuaali- ja lisääntymisterveyden palveluiden laadun ja saatavuuden tärkeydestä köyhyyden vähentämiseksi ja pysyvien kehitysvaikutusten aikaansaamiseksi (TyVL 13/2021 vp). Valiokunta yhtyy tähän huomioon. Laadukkaan seksuaalikasvatuksen lisääminen ja seksuaalivalistuksen suuntaaminen sekä miehille että naisille on ratkaisevan tärkeää toivottujen tulosten aikaansaamiseksi.

Koulutus

Ulkoasiainvaliokunta pitää myönteisenä, että koulutus on kehityspoliittisessa selonteossa ensi kertaa nostettu omaksi päätavoitteekseen. Globaalin oppimisen kriisin ratkaiseminen vaatii merkittäviä lisätoimia ja panostusta sektorille koulutuksen laadun kohottamiseksi. Valiokunta kiinnitti asiaan huomiota jo edellisestä kehityspoliittisesta selonteosta antamassaan mietinnössä (Ua-VM 3/2016 vp) todeten Suomella olevan koulutussektorilla merkittävää osaamista ja pitävänsä sen hyödyntämistä kehitysyhteistyössä tärkeänä.

Koronapandemia on palauttanut globaalin oppimisen laatuun liittyvän kriisin rinnalle kasvaneen huolen koulutukseen pääsystä ja yhdenvertaisten koulutusmahdollisuuksien toteutumisesta. Humanitaariset kriisit lisäävät tätä huolta. Tähän liittyen valiokunta kiinnittää huomiota digitaalisiin oppimiskäytäntöihin kohdistuvaan suureen tarpeeseen ja pitää tärkeänä, että Suomi osallistuu kehitysyhteistyössään koulutuksen digitalisaation ja etäopetuksen järjestämismahdollisuuksien ja sisällön kehittämisen. Myös sivistysvaliokunnan lausunnossa on tärkeitä huomioita oppimisen kriisiin liittyen muun muassa haavoittuvimmassa olevien lasten opetuksen turvaamisesta sekä opettajien aseman turvaamisesta (SiVL 25/2021 vp). Suomella on vahvaa osaamista niin opettajankoulutuksessa kuin vammaiskysymyksissä, ja näiden hyödyntämistä kannattaa entisestään vahvistaa.

On hyvä, että selonteossa tunnistetaan perusopetuksen ja yleissivistävän toisen asteen opetuksen rinnalla ammatillisen koulutuksen merkitys. Valiokunnan asiantuntijakuulemisten mukaan useissa kehittyvissä maissa juuri ammattiin tai yrittäjyyteen johtavan koulutuksen puute on jäänyt liian vähälle huomiolle. Ammatillisella koulutuksella on työllistävä ja taloudellinen vaikutus niin yhteiskunnallisesti kuin yksilötasolla, ja Suomella on sektorilla paljon annettavaa. Myös nuorisotyöttömyyden huolestuttavan korkea taso erityisesti monissa Afrikan maissa sekä työttömiksi valmistuneiden nuorten määrä vaativat Suomelta ja koko kansainväliseltä yhteisöltä toimia keskeisen kehityksen edellytysten täyttymiseksi.

Edelleen tukemalla kehitysyhteistyötoimin korkeakoulutusta voidaan vahvistaa kumppanimaiden omaa osaamista ja omia voimavaroja oppimisen kriisin ratkaisemiseksi. Valiokunta yhtyy sivistysvaliokunnan lausuntoon tutkimuslaitosten ja korkeakoulujen kansainvälisen toiminnan ja oppilaitosten välisen yhteistyön tukemisen ja edistämisen tärkeydestä tässä työssä (SiVL 25/2021 vp).

Valiokunnan mietintö UaVM 1/2022 vp

Kestävä talous ja ihmisarvoinen työ

Kuten selonteossa todetaan, Suomen kehitysyhteistyön tavoitteena on kehittyvien maiden oman kantokyvyn vahvistaminen, ja kehitysyhteistyö tarjoaa keinoja valmiuksien kehittämiseen muun muassa talouden perustan vahvistamiseksi ja veronkannon kehittämiseksi. Selonteossa korostetaan hyvin yksityisen sektorin toimintakyvyn ja työpaikkojen lisäämisen välttämättömyyttä yhteiskuntien pitkäjänteisessä vakauttamisessa. Valiokunta korostaa erityisesti pienten ja keski-suurten yritysten merkitystä uusien, kestävien työpaikkojen syntymisen kannalta. Ympäristövaliokunnalla on lausunnossaan tärkeitä huomioita siitä, kuinka yritystoiminnan tukea tulee suunnata myös vähiten kehittyneisiin maihin ja erityisesti näiden pk-sektorille. Olennaista on edistää teknologiahyppyä suoraan ilmaston ja luonnon kannalta kestävämpiin teknologioihin, kuten digitaalisiin ja luontopohjaisiin ratkaisuihin (YmVL 19/2021 vp.)

Ulkoasiainvaliokunta yhtyy työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan huomioihin ihmisarvoisen työn ja toimeentulon tukemisen tärkeydestä osana Suomen kehityspolitiikkaa (TyVL 13/2021 vp). Valiokunta korostaa ILO:n roolin tärkeyttä työn edellytysten luomisessa ja sääntelyssä. On tärkeää vaikuttaa järjestön linjauksiin ja työhön ja hyödyntää linjauksia muun muassa kansainvälisissä sopimusneuvotteluissa. Myös ammatillisen järjestäytymisen tukeminen kehitysmaissa on tärkeää talouskasvun tasapuolisen jakautumisen varmistamiseksi.

Selonteko sisältää kirjaukset kansainvälisen kaupan sääntöjen laatimisen ja noudattamisen tärkeydestä, jotta kehitysmailla on mahdollisuudet käydä ja osallistua ulkomaankauppaan. Ulkoasiainvaliokunta painottaa ensisijaisesti maailman kauppajärjestö WTO:hon perustuvan sääntelyjärjestelmän ensisijaisuutta kaupan avaamiseksi ja uusien sääntöjen luomiseksi globaalisti (UaVM 1/2021 vp). WTO:n sääntöjä kehittyvien maiden aseman parantamiseksi täytyy edelleen vahvistaa sallimalla niille vahvempi mahdollisuus suojella omaa talouttaan. Myös EU:n kauppa- ja kumppanuussopimukset ovat tärkeä työkalu kestävän kehityksen edistämiseksi ja tukemiseksi kehittyvissä maissa.

Rauhanomaiset, demokraattiset yhteiskunnat

Selonteossa on otettu hyvin huomioon oikeusvaltioperiaatteeseen ja hyvään hallintoon nojautuvan yhteiskuntakehityksen edistämisen tärkeys. Demokraattisen poliittisen päätöksenteon edellytysten, hallinnon ja oikeuslaitoksen, julkisia palveluita rahoittavan verotuksen ja kansalaisyhteiskunnan vahvistaminen muodostavat perustan kaikelle kehitykselle. Suomi vaikuttaa demokratiin, ihmisoikeuksiin, hyvän hallinnon, median ja kansalaisyhteiskunnan toimintaedellytysten vahvistumiseen ja korruption torjuntaan kehitysohjelmin ja politiikkavaikuttamisella. Työssä onnistuminen ja kestävien muutosten aikaansaaminen edellyttävät syvällistä ymmärrystä paikallisista olosuhteista.

Ulkoasiainvaliokunta pitää tätä kokonaisuutta tärkeänä korostaen näiden rakenteiden merkitystä kestävän kehityksen menestyksellisen edistämisen kannalta. Hallintovaliokunnan tavoin ulkoasiainvaliokunta korostaa myös siviilikriisinhallintatoiminnan merkitystä ja mahdollisuuksia rauhan ja yhteiskunnallisen vakauden edistämisessä ja tukemisessa. On tärkeää huomioida Suomen vahva panos ja osaaminen sektorilla ja sitä kautta saatava tuki kehitysyhteistyön tavoitteiden edistämiseksi. (HaVL 1/2022 vp.) Ylipäänsä kriisinhallinta on yhä enenevässä määrin isäntä-

Valiokunnan mietintö UaVM 1/2022 vp

maan kapasiteetin vahvistamiseen tähtäävää koulutus- ja neuvonantotyyppistä työtä ja sitä kautta oikeusvaltiorakentamista. Yhteistyö ja koordinaatio kriisinhallinnan, humanitaarisen avun ja kehitysyhteistyön välillä on tärkeää.

Tärkeä osa Suomen ulkopolitiikkaa ja kehitysyhteistyötä on osallistavien rauhanprosessien ja kansallisten dialogien tukeminen. Suomella on rauhanvälityksen alalla osaamista ja erityisiä toimintamahdollisuuksia, joiden hyödyntäminen on tärkeää. Valiokunta korostaa myös YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselmien 1325 "Naiset, rauha ja turvallisuus" sekä 2250 "Nuoret, rauha ja turvallisuus" toimeenpanoa rauhan rakentamiseen ja konfliktien ennaltaehkäisyyn tähtäävässä työssä.

Ilmastonmuutos, luonnon monimuotoisuus sekä luonnonvarojen kestävä hallinta ja käyttö

Selonteossa on nostettu yhdeksi viidestä Suomen päätavoitteesta ilmastonmuutos, luonnon monimuotoisuus ja luonnonvarojen kestävä hallinta ja käyttö. Luonnon monimuotoisuuden nosto ensi kertaa yhdeksi päätavoitealueeksi on valiokunnan mielestä ajankohtaista ja olennaista. Lisäksi on hyvä, että ilmastonmuutoksen ja luonnon monimuotoisuuden häviämisen keskinäinen riippuvuus ja suuri merkitys on ymmärretty aikaisempaa laajemmin ja niitä tarkastellaan kokonaisuutena.

Ilmastoa, luontokatoa ja luonnonvaroja koskevan painopisteen alla valiokunta kiinnittää huomiota ympäristövaliokunnan lausunnossa esiin nostettuihin seikkoihin veden ja vesivarojen merkityksestä hyvinvoinnille, kestäväälle kehitykselle ja turvallisuudelle (YmVL 19/2021 vp). Valiokunta yhtyy ympäristövaliokunnan huomioihin Suomen vesiosaamisen ja vesialan yritysten sekä vesidiplomatian tärkeydestä ja mahdollisuuksista Suomen kehityspolitiikassa. Valiokunta korostaa myös Suomen metsäosaaminen hyödyntämisen tärkeyttä kestävänsä metsätalouden hankkeissa kehitysmaissa.

Ilmastonmuutokseen liittyen on tärkeää jatkaa keskustelua vahinkojen ja menetysten (*loss and damages*) rahoittamiseen liittyvistä kysymyksistä. Valiokunta pitää tärkeänä, että Suomi osallistuu aktiivisesti Glasgow'n ilmastokokouksessa perustetun Glasgow Dialogin työhön kehityspolitiikan tavoitteita edistäen. Kansainvälisten ympäristöneuvotteluiden osalta on tärkeä huomioida, että niissä ilmastopolitiikka ja kehityspolitiikka yhdistyvät hyvin konkreettisella tavalla ja Suomen politiikkakoherenssin varmistamiseksi on tavoitteiden ja neuvottelukantojen määrittelyssä varmistettava valtioneuvoston tasolla saumaton yhteistyö eri toimijoiden välillä.

Humanitaarinen apu

Selonteon tavoin valiokunta painottaa humanitaarisen avun olevan tärkeä, itsenäinen kokonaisuus Suomen kehityspolitiikassa. Humanitaarisen avun puolueettomuuden ja itsenäisyyden korostaminen sekä kansainvälisen humanitaarisen oikeuden suojelu ovat tärkeitä periaatteita avun oikea-aikaisuuden ja esteettömän perillepääsyn turvaamiseksi. Erityisesti kriisitilanteissa, joissa kahdenvälinen kehitysyhteistyö vaikeutuu olennaisesti, kuten esimerkiksi Afganistanissa ja Myanmarissa, on avun perillepääsyyn liittyen tärkeää huomioida eri toimijoiden, mukaan lukien kansalaisjärjestöt, vahvuudet, jotta voidaan löytää keinot tuen perille saamiseksi.

Valiokunnan mietintö UaVM 1/2022 vp

Valiokunta korostaa kehitysyhteistyön, humanitaarisen avun ja rauhanrakentamisen yhteensovittamisen keskeisyyttä ja pitää myönteisenä, että tämä kolmoisneksus-lähestymistapa on huomioitu selonteossa. Lähestymistavan toimeenpanemiseksi tarvitaan seuraavaksi konkreettista ohjeistusta eri toimijoille sekä joustavia rahoitusmekanismeja, jotta nopeasti muuttuvissa ympäristöissä voidaan reagoida oikeassa aikataulussa ja eri kumppaneiden vahvuuksia hyödyntäen. Neksus-lähestymistavassa on tärkeää huomioida myös siviilikriisinhallinnan ja ylipäänsä kriisinhallinnan läheiset liittymäpinnat rauhanrakentamis- ja kehitysyhteistyölle.

Muuttoliike

Selonteossa on käsitelty Suomen mahdollisuuksia vaikuttaa kehityspolitiikallaan muuttoliikkeen. Pakolaisten ja kotimaassaan pakenemaan joutuneiden määrän todetaan olevan kansainvälisten tilastojen valossa hälyttävän korkea, ja tilanteeseen vastaaminen vaatii monipuolista keinovalikoimaa. Valiokunta yhtyy selonteon huomioihin siitä, että kehitysyhteistyö on yksi tärkeä väline vaikuttaessa muuttoliikkeen perimmäisiin syihin ja lähtö- ja kauttakulkumaiden olosuhteisiin. Keskeistä on vaikuttaa lähtömaiden olosuhteisiin niin, että ihmisten ei tarvitsisi lähteä kotimaistaan. Tämä edellyttää pitkäjänteistä sitoutumista ja työtä lähtömaissa kestävänsä kehityksen tavoitteiden toteutumiseksi. Selonteon tavoin valiokunta korostaa, että muuttoliikekysymyksissä kansainvälisen oikeuden noudattaminen ja perus- ja ihmisoikeuksien toteutuminen on tärkeää.

Valiokunta on käsitellyt muuttoliikkeen ja kehitysyhteistyön välisiä yhteyksiä laajemmin EU:n maahanmuutto- ja turvapaikkapolitiikan uudistusta koskevassa lausunnossaan (UaVL 8/2020 vp). Kehitysyhteistyön ja muuttoliikkeen välisten yhteyksien ohella valiokunta korosti, että kehitysyhteistyön kohdentaminen ja tavoitteet eivät voi olla alisteisia muuttoliikkeen hallinnalle.

Lausunnossa valiokunta myös peräänkuulutti Eurooppaan suuntautuvien säännöllisten ja turvallisten muuttoreittien tärkeyttä osana EU:n muuttoliikepolitiikan uudistamista. On ongelmallista, että mahdollisuuksia luvalliseen globaalin pohjoisen maihin suuntautuvaan muuttoliikkeeseen on tällä hetkellä hyvin vähän. Kehityspolitiikan kannalta on olennaista ajatella pitkällä aikavälillä niitä mahdollisuuksia, joita liikkeelle lähteneillä on palata kotiseuduilleen ja sitä kautta omalla osaamisellaan tukea kestävänsä kehityksen edistämistä pakolaisuuden lähtöalueilla.

Myös hallintovaliokunta on omassa lausunnossaan käsitellyt muuttoliikkeen juurisyihin vaikuttamista kehitysyhteistyön keinoin samoin kuin sen merkitystä ja mahdollisuuksia toimivan palautusjärjestelmän aikaansaamiseksi. Muuttoliikkeen myönteisiin vaikutuksiin liittyen hallintovaliokunta toteaa, että säännelty ja ennakoitava muuttoliike voi vaikuttaa lähtö- ja kohdemaiden tilanteeseen ja kehitykseen myönteisesti. Esimerkiksi osaavan työvoiman maahanmuutto voi olla osana ikääntyvien yhteiskuntien huoltosuhteen ylläpitämiseen liittyvää ratkaisua. Tämä on Suomesakin tunnistettu, ja työperäisen maahanmuuton edistämiseksi on käynnissä useita hankkeita. (HaVL 1/2022 vp).

Kumppanuudet

Selonteossa on todettu kumppanuuksien tärkeys Suomen kehityspolitiikan tavoitteiden edistämiseksi. Kotimaisista kumppaneista ulkoasiainvaliokunta korostaa suomalaisten kansalaisjärjestöjen roolia kehitysyhteistyön toimeenpanijoina. Kansalaisjärjestöjen paikallis- ja kenttätuntemus

Valiokunnan mietintö UaVM 1/2022 vp

on tärkeä osa suomalaista kehityspolitiikka, ja erityisesti järjestöjen kautta apu saavuttaa kaikin heikoimmassa asemassa olevat ihmiset ruohonjuuritasolla paikoissa, joihin muiden toimijoiden apu ei yllä. On myös huomioitava, että kansalaisjärjestöjen kautta kanavoitava apu vahvistaa usein kehittyvien maiden omia kansalaisyhteiskuntia ja tukee demokratiakehitystä näissä maissa. Selonteon kirjaukset suomalaisen kansalaisyhteiskunnan roolin vahvistamisesta entisestään sekä kansalaisjärjestöjen suhteellisen osuuden kasvun turvaaminen kehitysyhteistyörahoituksesta ovat hyviä ja tuettavia. Valiokunta pitää tärkeänä, että järjestöjen toimintaedellytykset kehitysyhteistyön tekemiseen ja globaalikasvatukseen turvataan monipuolisesti. Osallistuminen järjestöjen tekemään kehitysyhteistyöhön on myös yksi tapa ylläpitää ja laajentaa kansainvälisistä asioista kiinnostuneiden kansalaisten määrää Suomessa.

Yksityissektorin ja yritysten rooli Suomen kehityspolitiikassa jatkuu uuden selonteon mukaisesti merkittävänä. Saadun selvityksen mukaan kestävän kehityksen mukaiset innovaatiot ja liiketoiminta ovat kasvattaneet viime vuosina jatkuvasti merkitystään myös suomalaisten yritysten agendalla. Yrityksillä on kiinnostusta tarjota ratkaisujaan hankkeisiin, joissa on osana kehitysrahoitusta. Suomalaisten yritysten läsnäolo kehitysmaiden markkinoilla sekä pääsy YK:n ja kansainvälisten rahoituslaitosten hankintoihin on kuitenkin edelleen suhteellisen vähäistä verrokkimaihin nähden. Yritysten markkinoille pääsyn tueksi tarvitaan edelleen strategista ja kokonaisvaltaista valmistelua. On myös tärkeää tuottaa lisätietoa käytettävissä olevista rahoitusinstrumenteista sekä kehitettävä niiden käyttökelpoisuutta hakemalla esimerkkejä muun muassa Tanskalta ja Alankomailta.

On huomioitava, että yksityisen sektorin suoran kehitysyhteistyön suotuisista kehitysvaikutuksista on toistaiseksi saatavilla vähän tietoa. Yksityisen sektorin kehitysyhteistyölle on laadittava selkeät ihmisoikeusperustaiset kehitystavoitteet, joiden saavuttamista on järjestelmällisesti seurattava ja arvioitava.

Euroopan unionin kehityspolitiikan osalta valiokunta kiinnittää huomiota unionin merkittävyyteen kehityspolitiikan toimijana ja rahoittajana. EU ja sen jäsenmaat ovat yhdessä maailman suurin kehitysavun antaja. Vuonna 2020 EU:n yhteenlaskettu julkinen kehitysapu oli noin 67 mrd. euroa, mikä on noin 50 % maailman kaikesta julkisesta kehitysyhteistyörahoituksesta. Selonteossa EU:n kehityspolitiikan käsittely ja Suomen vaikuttaminen sen sisältöön jäävät hyvin yleiselle tasolle. Valiokunta pitää tärkeänä, että Suomi kiinnittää entisestään huomiota EU-tasolla avun antamisen koordinointiin sekä tuloksellisuuteen ja vaikuttavuuteen. Vaikuttaminen on nyt entistäkin ajankohtaisempaa ja tärkeää, kun EU:n uutta naapuruus-, kehitys- ja kansainvälisen yhteistyön rahoitusvälinettä (NDICI-instrumenttia) ja Euroopan rauhanrahastoa ryhdytään toimeenpanemaan.

Valiokunta pitää hyvänä, että selonteko korostaa YK-järjestöjen tärkeyttä Suomen monenkeskisessä kehitysyhteistyössä. YK-yhteistyöllä on Suomessa pitkät perinteet, ja se nauttii laajaa kansansuosiota. Tämän yhteistyön vaaliminen jatkossakin on tärkeää.

Valiokunta painottaa myös Pohjoismaiden välisen yhteistyön tärkeyttä kaikessa kehityspolitiikassa. Maiden arvot ja painopisteet kehityspolitiikassa ovat pitkälti samankaltaisia, ja yhteistyöllä voidaan vahvistaa kehitystavoitteiden edistämistä sekä toiminnan vaikuttavuutta multifooremeilla.

Valiokunnan mietintö UaVM 1/2022 vp

Arviointi ja seuranta

Selonteko sisältää kirjaukset Suomen kehityspolitiikan tavoitteiden edistymisestä ja tuloksien systemaattisesta mittaamisesta, seuraamisesta ja analysoinnista. Tulostietoa kerätään kaikista eri yhteistyömuodoista. Suomen valitsemilla yhteistyökumppaneilla tulee olla valmius ja kyky mitata ja arvioida toimintansa tuloksia.

Valiokunta korostaa kehitysyhteistyön tuloksellisuuden ja vaikuttavuuden arvioinnin ja seurannan keskeisyyttä ja toteaa tyytyväisyydellä sektorilla otetut merkittävät edistysaskeleet edellisen selonteon käsittelyn jälkeen. Vuoden 2016 selonteosta antamassaan mietinnössä valiokunta toteasi sekä ulkoministeriön omien evaluointiraporttien että ulkopuolisen arvion (*Results on the Ground—An Independent Review of Finnish Aid*, toukokuu 2015) osoittaneen, että seuranta ja tulosten raportointi oli ollut heikkoa. (UaVM 3/2016 vp).

Nyt valiokunnan asiantuntijakuulemissa todettiin kehityspolitiikan tulosohjauksen ja -raportoinnin olevan OECD-tutkimusten valossa kansainvälisen tason kärkipäässä ja selonteossa on vahvat ja selkeät kirjaukset teemasta. Myös riskienhallinta ja riskien ennaltaehkäisy on asianmukaisesti huomioitu selonteossa. Objektiivisuuden varmistamiseksi valiokunta pitää tärkeänä, että ulkoministeriön oman evaluointitoiminnan rinnalla aika ajoin ulkopuolinen arvioitsija tarkastelee keskeisten kehitystavoitteiden toteutumista ja kehitysyhteistyön vaikuttavuutta.

Valiokunta pitää tärkeänä ja hyvänä, että myös suomalaisen kansalaisjärjestökentän tekemää kehitysyhteistyötä on arvioitu riippumattomilla evaluointiselvityksillä. Tätä tulee tehdä myös jatkossa. Selvitykset ovat osoittaneet järjestöjen tehokkuuden, tuloksellisuuden ja monipuolisuuden kehitysyhteistyötoimijoina.

Myös julkisen kehitysrahoituksen turvin tehdyssä yksityissektorin liiketoiminnassa on arviointi ja kehitysvaikutusten seuranta tärkeää.

Valiokunta pitää erittäin tärkeänä selonteon kohtaa, jonka mukaan kunkin vaalikauden lopussa eduskunnalle laaditaan tulostietoon ja sen analysointiin perustuva kehityspolitiikan tulosraportti. Samalla raportoidaan ylivaalikautisen selonteon linjausten toteutumisesta. Tulosraportti tarjoaa laajemminkin hyvän välineen ja mahdollisuuden hyödyntää evaluointeja viestintäkanavana kehityspolitiikan tuloksista eduskunnan lisäksi myös keskeisille sidosryhmille ja kansalaisille.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Ulkoasiainvaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy kannanoton selonteon VNS 5/2021 vp johdosta.

Valiokunnan mietintö UaVM 1/2022 vp

Valiokunnan kannanottoehdotus

Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto kehityspolitiikkaa ja kehitysyhteistyötä toimeenpannessaan ottaa huomioon tässä mietinnössä esitetyt havainnot ja raportoi niistä osana vuonna 2022 valmisteltavaa kehityspolitiikan tulostaporttia.

Helsingissä 11.2.2022

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

varapuheenjohtaja Erkki Tuomioja sd

jäsen Eva Biaudet r

jäsen Inka Hopsu vihr

jäsen Saara Hyrkkö vihr

jäsen Kimmo Kiljunen sd

jäsen Johannes Koskinen sd

jäsen Jouni Ovaska kesk

jäsen Tom Packalén ps

jäsen Jaana Pelkonen kok

jäsen Kristiina Salonen sd

jäsen Jussi Saramo vas

jäsen Ville Tavio ps

jäsen Elina Valtonen kok

jäsen Anu Vehviläinen kesk

jäsen Anne-Mari Virolainen kok

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Tiina Larvala

Valiokunnan mietintö UaVM 1/2022 vp Vastalause

Vastalause

Perustelut

Perussuomalaisten valiokuntaryhmä katsoo, että selonteko on puutteellinen ja laadittu vääristä lähtökohdista. Selonteko on pikemminkin laaja luettelo kehityspolitiikkaan jo vuosikymmeniä liitetystä käytännöistä ilman sen syvempää analyysia niiden toimivuudesta tai vaikutuksista.

Kuvaus kehittyvien maiden vallitsevasta tilanteesta ja kehityksestä on harhaanjohtava ja epärealistinen. Selonteossa annetaan muun muassa ymmärtää demokratiakehityksen vahvistuneen, vaikka viime vuosi oli selvitysten mukaan viides vuosi peräkkäin, jolloin autoritaaristen hallintojen suuntaan siirtyvien maiden määrä ylittää demokratian suuntaan siirtyvien maiden määrän. Myöskään korruptio ei tutkimusten mukaan ole merkittävästi vähentynyt lainkaan kehittyvissä maissa viimeisten kahdenkymmenen vuoden aikana. Samaan aikaan merkittävät rakenteelliset kysymykset, esimerkiksi laitton pääomapakko kehittyvistä maista rikkaisiin maihin, IMF:n ja Maailmanpankin toimintaan puuttuminen kolmansissa maissa ja epäreilut lainasopimukset, jäävät kokonaan huomiotta.

Selonteon mukaan Suomen kehityspolitiikka tuottaa tuloksia, ja kehityspolitiikan tavoitteiden edistymistä ja tuloksia mitataan, seurataan ja analysoidaan systemaattisesti. Perussuomalaiset kuitenkin huomauttavat, ettei selonteossa anneta yhtään esimerkkiä yhdestäkään konkreettisesta tuloksesta, joka Suomesta lähetetyillä kehitysapumäärärahoilla olisi tuotettu. Katsommekin, että kehitysyhteistyövarojen käytön tulisi olla nykyistä läpinäkyvämpää ja perustua selkeästi tutkituun tietoon. Lisäksi vaikutusarvioiden laatuun tulisi panostaa entistä enemmän. Rahankäytön tavoitteiden toteutumiselle olisi myös asetettava nykyistä selvästi tiukemmat reunaehdot.

Perussuomalaiset muistuttavat, että kehitysmaiden suurimmat haasteet ovat edelleen väestönkasvu ja naisten ja tyttöjen aseman parantaminen. Väestönkasvun hillitsemiseksi varoja voitaisiin ohjata painokkaammin ehkäisyvälineiden ja perheneuvonnan saatavuuden parantamiseen. Perussuomalaiset pitävät myös olennaisena sitä, että kohdevaltiot esittävät suunnitelman väestönkasvun saamiseksi kuriin. Maailmanlaajuisesti väestönkasvu lisää luonnonvarojen kulutusta ja edellyttää alati kasvavaa ruoan ja energiantuotantoa. Erityisen tärkeää on myös panostaa kohdemaiden digiosaamisen ja koulutusjärjestelmien kehittämiseen ja tasapuolistamiseen.

Selonteko olisi vaatinut oman analyysinsä Afrikan ja Kiinan välisestä suhteesta. Afrikasta on tullut viimeisen vuosikymmenen aikana Kiinan suurvaltahaaveiden laboratorio, ja Kiina on noussut todella merkittävään asemaan Afrikassa. Kiina on rahoittanut afrikkalaisvaltioita, jotka ovat ostaneet rakennusprojektien toteutuksen kiinalaisilta. Valtionvelasta kasvava osuus on peräisin Kiinasta. Maailmanpankin mukaan Saharan eteläpuolisista maista lähes puolet on velkaongelmissa tai lähellä niitä. Viidessä vuodessa osuus on kaksinkertaistunut. Taloudellisen asemansa lisäksi Kiinasta on tullut Afrikassa myös keskeinen turvallisuuspoliittinen toimija, ja lisäksi Kiina suunnittelee perustavansa ensimmäisen pysyvän sotilastukikohtansa Afrikan länsipuolelle. Tiiviit suhteet Kiinan ovat ajaneet usean Afrikan maan pitäytymään Kiinalle ongelmallisten teemojen kritiikistä tai jopa suoraan myötäilemään Kiinan agenda. Kiinan edustama poliittinen järjestelmä ja arvot koetaan myös monissa Afrikan maissa EU:n arvoja läheisemmiksi.

Valiokunnan mietintö UaVM 1/2022 vp
Vastalause

YK:ssa asetetun tavoitteen saavuttamiseksi Suomen tarkoituksena on lisätä kehitysyhteistyörahoitusta siten, että vuonna 2030 0,7 prosenttia bruttokansantulosta käytettäisiin kehitysyhteistyöhön. Tämän lisäksi 0,2 prosenttia bruttokansantulosta tulisi käyttää kaikkein vähiten kehittyneiden maiden tukemiseen. Vähiten kehittyneitä maita koskeva tavoite pyritään selonteon mukaan saavuttamaan mahdollisimman pian. Kehitysyhteistyön määrärahojen nostaminen 0,7 prosenttiin bruttokansantuotteesta tarkoittaisi joka vuosi lähes 600 miljoonan euron lisäystä valtion kuluihin ja vaatisi lisää velanottoa. Perussuomalaisten mielestä kehitysavun maksaminen tulisi tulevaisuudessa tapahtua vain budjetin ylijäämästä ja lisäksi Suomen tulisi pikimmiten vaatia kehitysapurahojen sitomista palautuspolitiikkaan.

Turvapaikkaperusteisen ja muun kehitysmaista saapuvan maahanmuuton kustannukset suomalaiselle yhteiskunnalle lasketaan tällä hetkellä miljardeissa euroissa. Muuttoliikkeen kustannusten hillitsemiseksi olisi perusteltua muuttaa sosiaaliturva kansalaisuusperusteiseksi. Olennaista on välttää yhteiskunnallisesti ja taloudellisesti haitallinen muuttoliike Eurooppaan ja Suomeen. Nykymuotoisen kehitysavun lisääminen ei tässä tarkoituksessa kuitenkaan ole vaikuttavuudeltaan perusteltua. Koska auttaminen on aina lisäksi edullisempaa lähialueilla, tulisi painopisteiden perussuomalaisten näkemyksen mukaan jatkossa olla koulutusosaamisen viennissä, kriisinhallinnassa ja pakolaisleirien olojen inhimillistämisessä.

Erityistä ihmetystä selonteossa herättää työperäisen maahanmuuton yhdistäminen kehitysyhteistyöpolitiikkaan, jonne se ei kuulu. Jos oman kansan väestön ikääntymistä pyritään laajamittaisesti paikkaamaan väestönsiirtoin, niin samalla kantaväestön suhteellinen osuus laskee ja yhteiskunta muuttuu pikkuhiljaa pois kansallisvaltiosta. Perussuomalaiset kannattavat kansallisvaltion turvaamista eivätkä siksi voi hyväksyä laajamittaisia väestönsiirtoja.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että kertomuksen johdosta hyväksytään seuraava kannanotto:

Vastalauseen kannanottoehdotus

Eduskunta ei hyväksy tavoitetta kehitysyhteistyömäärärahojen nostamisesta. Eduskunta edellyttää, että kehitysyhteistyövarojen käytön tulee olla nykyistä läpinäkyvämpää ja perustua selkeästi tutkittuun tietoon.

Helsingissä 11.2.2022

Ville Tavio ps
Tom Packalén ps